

El *cassal* de les olives (ALDC, V, 994. El *cassal* de les olives)

L'enunciat designa un compartiment per a tenir separades les diferents classes d'oliva; la manca de conreu de l'olivera o de distinció de les classes d'oliva justifica l'existència d'àrees sense resposta o bé amb respostes poc específiques relatives al lloc o recipient on es guarden les olives.

El mot més precís és *cassal*, der. de *cassa* 'vas de metall amb mànec' (< potser preromà *KATTIA), amb el der. *cassalet* 113 i les var. *ca[z]a* 98, *ca[z]ell* 133, 140 i *ca[z]al* 54, 59, per atracció de *casa* i els seus der. esmentats, que també tenen el valor de 'compartiment'.

Els altres mots giren entorn de la idea de:

1) 'dipòsit': *alforí* (s. XIX), de l'àr. andalusí ALHURÍ (cl. HURÍ), amb les var. *alborí* 102 i *algorí* 108 (*algorín* 100), per equivalència acústica, *argolí* 177, per metàtesi, *argorí* 122, per assimilació a la bategant següent, i *aiguari* 111, per atracció formal de *aigua*; *graner*, per extensió de 'lloc on es guarda el gra', com *sitja* 154; *tro[χ]a* 160 ← cast. *troja* 'graner petit' (< potser gòtic *THRAUHS 'arca'); *magatzem* 65, de l'àr. andalusí ALMAXZÁN (cl. MAXZAN) (Corriente), amb la reducció *matzem* 85, i *almacén* 163 (← cast.); *cup* 31, des de 'dipòsit del vi'; *trull* 35, 104, 132, des de 'dipòsit de l'oli'; *safareig* 81, des de 'dipòsit d'aigua', com *bassó* 158, der. de *bassa*, d'origen preromà;

2) 'golfa': *andana* 155, 167, 168, des de 'cada un dels departaments posats un al costat de l'altre'; *cambra* 'golfa',

des de 'departament on s'emmagatzemen grans, la collita, etc.'; *golfa* 146, 148, var. *engolfa* 141; *trespol* 141, des de 'golfa'; *revoltó* 'golfa' 153, der. de *revolt*; *falsa* 150, 151, reducció de *falsa cambra*; *perxi* 'golfa' 152, var. de *perxe* (< PÖRTICU × PĚRTICA), des de 'porxo';

3) 'recipient': *tenalla* 'gera' 118 (< llat. vg. *TĪNALIA, pl. de *TĪNALE), amb *e* per influència de *tenalla* 'eina' (< TENACŪLAS) o del verb *tenir*; *oró* 'recipient cilíndric de teixit de palma o d'espart' 159; *barril* 'recipient cilíndric de fusta' 23, d'origen incert; *portadora* (s. X) 61, der. de *portar* 'portar, transportar'.

Altres: *mesa* 129, part. de *metre* 'posar', en el sentit de 'estesa d'olives'; *grunell* 13, més que un der. de **granerell*, com dèiem al PALDC, IV, mapa 545, cal considerar-lo un manlleu a l'oc. *grunel* 'jaç; habitació'; *almassara* 41, des de 'molí d'oli'.

Per als comentaris sobre *graner*, *andana*, *cambra*, *perxi*, *golfa*, *falsa*, veg. PALDC, II, mapa 172, i sobre *alforí*, *oró*, *cup*, *magatzem*, *sitja*, *tro[χ]a*, veg. PALDC, IV, mapa 545. Notem l'escassa extensió de *cassal*; el bon nombre de denominacions secundàries, no precises, relatives al concepte; la presència de l'arabisme *alforí* en àrea val. i nord-occ. i la pervivència de *cambra*, però amb el valor de 'golfa'.

Són mots normatius *casell*, des del DG₁, 1932; *casal* (*cassal*), des del DIEC₂, 2007 (al DG₁, 1932, "compartiment, divisió").

